

4

Uitfasering van vriesbranden bij runderen als toegestane lichamelijke ingreep

Aan de orde is het **tweeminutendebat Besluit tot wijziging van het Besluit diergeneeskundigen in verband met de uitfasering van vriesbranden bij runderen als toegestane lichamelijke ingreep (2022Z23509)**.

De voorzitter:

Aan de orde is het tweeminutendebat Besluit tot wijziging van het Besluit diergeneeskundigen in verband met de uitfasering van vriesbranden bij runderen als toegestane lichamelijke ingreep. Ik heet de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de woordvoerders van harte welkom. Er zijn twee sprekers. Ik geef als eerste het woord aan de heer Wassenberg van de Partij voor de Dieren.

De heer Wassenberg (PvdD):

Dank, voorzitter. Het vriesbranden van cijfers in de huid van koeien is een ingreep die op geen enkele manier noodzakelijk is. Dat erkent de minister trouwens ook. Er zijn heel veel alternatieven. Het is ontzettend pijnlijk voor het dier, dat daarna nog dagenlang last heeft van ontstekingen van de huid. Het is een ingreep die al in 1996 verboden zou worden, met een overgangstermijn van vijf jaar. Dus in 2001 zou het helemaal klaar zijn met vriesbranden. Maar dat verbod werd uitgesteld en toen werd het uitgesteld en toen werd het uitgesteld en toen werd het wéér uitgesteld en toen was het 2019. In 2019 kwam er een uitzondering waardoor veehouders die de ingreep al uitvoerden, daar gewoon mee mochten doorgaan. Nu wil de minister deze uitzondering nog tot 2024 laten gelden. 2024, dat is bijna 50 jaar na de aankondiging van het verbod. De Kamer heeft volstrekt helder gemaakt dat er een einde moet komen aan ingrepen. Je moet maar durven. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de minister erkent dat het vriesbranden van cijfers in de huid van een koe een niet-noodzakelijke ingreep is, aangezien er voldoende alternatieven bestaan;

constaterende dat om die reden sinds 1996 al diverse keren is aangekondigd dat deze ingreep zou worden verboden, wat per 1 juni 2019 eindelijk is gebeurd;

constaterende dat sindsdien een vrijstelling van dit verbod geldt voor veehouders die deze ingreep op dat moment nog uitvoerden en dat deze vrijstelling met het voorliggende besluit nog tot 2024 zal gelden;

overwegende dat het toestaan van ingrepen die niet (medisch) noodzakelijk zijn maar slechts handig voor veehouders, strijdig is met de uitgangspunten van de Wet dieren en een "dierwaardige veehouderij";

verzoekt de regering dit besluit in te trekken en uiterlijk in de loop van 2023 een einde te maken aan vriesbranden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Wassenberg en Vestering.

Zij krijgt nr. 1270 (28286).

Dank u wel, meneer Wassenberg. Ik geef het woord aan de heer Tjeerd de Groot van D66.

De heer Tjeerd de Groot (D66):

Voorzitter. De heer Wassenberg heeft heel keurig aangegeven wat de geschiedenis is van dit dossier. Ik heb een iets gematigdere motie, maar ik had dezelfde inleiding kunnen houden. Het vanaf 1996 verbieden en dan nu nog 25 jaar nemen ... Dat is te lang.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat al sinds 1996 is aangekondigd dat er een verbod op vriesbranden komt;

overwegende dat dit verbod op 1 januari 2019 ook daadwerkelijk van kracht ging, maar er een vrijstelling geldt, waardoor er feitelijk nog steeds geen verbod is;

constaterende dat met het besluit dat nu voorligt deze vrijstelling wordt verlengd tot 2044 en dat dit besluit is gebaseerd op de bedrijfsvoering in plaats van het welzijn van het dier;

overwegende dat er voldoende alternatieven voorhanden zijn voor vriesbranden om een veel kortere overgangstermijn te hanteren;

verzoekt de regering vriesbranden niet meer toe te staan voor alle runderen die na 2024 zijn of worden geboren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Tjeerd de Groot, Graus en Wassenberg.

Zij krijgt nr. 1271 (28286).

Dank u wel, meneer De Groot. Ik kijk even naar de minister. Is vijf minuten schorsing voldoende? Nul? Kijk, dat is mooi. That's the spirit. Dan geef ik het woord aan de minister.

Adema:

Voorzitter, misschien zouden we kunnen afspreken dat ik, als ik er nu nul neem, de volgende keer wat extra kan krij-

gen. Zo houden we de zaak een beetje in balans. Dat kan me in een ander debat misschien weer helpen.

De voorzitter:

Ik zal het de volgende week erbij optellen.

Adema:

Ja, dank u. Sinds 1 juni 2019 is het verbod op koudmerken, na een lange voorgeschiedenis, een feit. Die ingreep is ook niet noodzakelijk. 90% van de rundveehouders doet het ook niet. Het gaat om die 10% van de veehouders die het nog wel doet. In 2017 was er een voorstel in de Tweede Kamer om onmiddellijk te stoppen met het vriesbranden, het koudmerken. Toen is er een motie aangenomen in de Kamer om ervoor te zorgen dat het vriesbranden zou worden uitgefaseerd. Die motie is destijds door mijn ambtsvoorgangers ontraden, want zij vonden verder uitstel niet nodig. Maar de Kamer heeft die motie wel aangenomen. Toen is er in overleg met de sector, Kamerleden en ook het kabinet een uitfasering afgesproken van 25 jaar. In dit geval gaat het om een vrijstelling voor rundveehouders. Op het moment dat ze hun bedrijfsvoering beëindigen, stoppen ze met vriesbranden. Om die uitfasering op een goede manier mogelijk te maken, vanuit het oogpunt van bedrijfsvoering, is ervoor gekozen om het te doen langs de normale lijn van bedrijfsbeëindiging. Dat is destijds ook aan de Kamer gemeld, op 5 februari 2018 en op 23 oktober 2020. Zo is men uitgekomen op de termijn van 25 jaar. Binnen die 25 jaar zullen steeds minder bedrijven koudmerken. Persoonlijk vind ik die 25 jaar ook wel lang, maar we hebben een afspraak gemaakt met de sector over een uitfaseringstermijn. Rundveehouders mogen ook rekenen op een betrouwbare overheid. Die gaan dus uit van die termijn. Er zijn verwachtingen gewekt en ik vind dat we als overheid daarin ook betrouwbaar moeten zijn. Daarom moet ik beide moties ontraden.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Is er nog behoefte aan om daar heel kort een vraag over te stellen? De heer Tjeerd de Groot van D66. Beide moties, de motie op stuk nr. 1270 en de motie op stuk nr. 1271, worden ontraden.

De heer Tjeerd de Groot (D66):

De gedachtegang van de minister is duidelijk. De Kamer had gevraagd om uitfaseren, maar 25 jaar, zoals met de sector is afgesproken, is dan wel heel ruim. Het zou bijna een soort model kunnen worden voor het landbouwakkoord, waarbij de Kamer vervolgens zegt: ja, dat is toch veel te gortig. Dat gaat hier nu ook gebeuren. Het is deze minister niet aan te rekenen, maar die komt nu een beetje tussen hamer en aambeeld.

De voorzitter:

Tot slot de minister.

Adema:

Nogmaals, het is in 2018 al gecommuniceerd naar de Kamer. De Kamer weet dus al veel langer dat die 25 jaar de

uitfaseringstermijn is. Nogmaals, ik hecht wel aan betrouwbare afspraken tussen de overheid en de sector, dus ik blijf de moties ontraden.

De voorzitter:

Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van deze beraadslaging.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Volgende week dinsdag gaan we stemmen over de ingediende moties. Nee, vandaag gaan we al stemmen over de ingediende moties. We gaan nog even kijken of we iets sneller kunnen beginnen met het debat over tijdige inwerkingtreding van het wetsvoorstel, maar dat gaan we eerst even uitzoeken. Dus ik schors de vergadering tot het moment waarop we gaan starten met het volgende debat.

De vergadering wordt van 10.24 uur tot 10.38 uur geschorst.